



COP29
Baku
Azerbaijan
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE

PISA-nın yaradıcısı: "Azərbaycan təhsildəki çətinlikləri yaxşı anlayan bir ölkədir"

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Təhsil və bacarıqlar üzrə direktoru, PISA-nın yaradıcısı Andreas Şleyxer noyabrın 18-də ANEWS beynəlxalq televiziya kanalına müsahibə verib.

"Azərbaycan müəllimi" xəbər verir ki, müsahibəsində Şleyxer iqlim savadlığının artırılması istiqamətində ölkələrin atmalı olduğu addımlardan, şagirdlərin ekoloji savadlığının ölçülməsi ilə bağlı Azərbaycanın irəliləməyən təşəbbüsdən danışdı. O bildirdi ki, İndiyə qədər şagirdlərin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı bacarıqlarının hansı səviyyədə olduğunu müəyyənləşdirmək üçün əlimizdə alət yox idi, amma indi bunu ölçməyimiz mümkün olacaq.



- Siz, yüksək təcrübəniz, intellektiniz və böyük şəxsiyyətinizlə tanınırsınız. Dövlət katibiniz cənab Duncan (Böyük Britaniyanın xarici işlər üzrə dövlət naziri Alan Duncan) sizi global problemlər haqqında daha çox bilən biri kimi xarakterizə edib, Maykl Qouy (şotland jurnalisti) isə sizi ingilis təhsilindəki ən vacib insan olaraq qiymətləndirib. Həmişə həqiqəti söylədiyinizə dair eşitdiklərimiz də bunun əyani sübutudur. Hazırda ekoloji savadlığın vəziyyəti ilə bağlı həqiqət nədir?

- Gördüyümüz odur ki, tələbələr əksəriyyətinin daxil olduğu bir qrup ölkə var ki, burada gərəklili müzakirələrə qatılmaq və insan davranışının ətraf mühitə təsirini başa düşmək üçün yetərli əsas mövcud deyil. Bu, böyük bir problemdir. Tələbələr çox vaxt müərrəd biliyə sahib olurlar, lakin bizim elə insanlara ehtiyacımız var ki, bu biliyi əməldə tətbiq edə, sabahın yaşıl mühəndisləri ola bilsinlər. Lakin bu hələ çox uzaqdadır.

Xüsusilə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə gənclərin qarşılaşdığı çətinliklər nəzərə alınmaqla, cari iqlim böhranı qarşısında anlaşmanın inkişafına maneə törədən əsas faktorlara baxmalıyıq.

COP29-un məqsədi global ölçülər yaratmaqdır. Bu, OECD-PISA müqayisələrinə əsaslanaraq, dünyada harada olduğumuzu ölçmək üçün bir çərçivə təmin edəcək. Çünki çox vaxt təhsildə real problemlərdən uzaq qalırıq. Biz tələbələrə optimizm hissi verməliyik ki, onlar gələcəyin problemləri ilə mübarizəyə qadir olsunlar.

İnkişaf etməkdə olan dünyada təhsil sistemləri gənclərin böyük iş tapmaqda çətinlik çəkdiyini göstərir. İşgötürənlər isə lazım olan bacarıqlara sahib kadr tapmaqda çətinlik çəkirlər. Bu da o deməkdir ki, iş dünyası ilə təhsil dünyası arasındakı əlaqələri möhkəmləndirmək və iqlim dəyişikliyinə qarşı əməkdaşlığı artırmaq vacibdir.

- Bu gün COP29-da Təhsil Gücüdür və əsas diqqət təhsil, gənclər və sosial davamlılıq məsələlərinə yönəlib. Bugünkü əsas fəaliyyətiniz nədir?

"COP29 bilik və bacarıqların əhəmiyyətini anlamaq və insanların münasibətlərinin gələcəyin formalaşmasında necə rol oynadığını qəbul etmək üçün heyrətamiz bir fürsətdir"

- Bu gün biz iqlim savadlığı üzrə global PISA metrikasını təqdim edirik. Bu, dünyaya gənclərin ekoloji hazırlığı haqqında bir çərçivə təqdim edəcək. Eyni zamanda tədris sistemlərini necə uyğunlaşdırma biləcəyimizi və müəllimləri bu məsələlərə necə daha yaxşı hazırlaya biləcəyimizi müzakirə edəcəyik. Həmçinin inklüziv müzakirələrə böyük əhəmiyyət veririk. Yalnız müxtəlif sektorlardan və yaş qruplarından olan insanlar bir araya gələrək, əsaslandırılmış və hər kəsin maraqlarını əks etdirən qərarlar qəbul edə bilərlər.

- Təcrübəniz əsasında, bu COP29-dan nə gözləyirsiniz? Bakıya yeni gəldiyinizi bilirəm, amma əsas qərar NCQG (İqlim Maliyyəsi üzrə Yeni Kollektiv Kəmiyyət Məqsədi) haqqında olacaq. Sizcə, gənclərin perspektivi, xüsusilə iqlim savadlığı məsələsi bu qərarlarda necə əks olunmalıdır?

- Mən ümidliyəm, çünki hamımız bilirəm ki, son nəticədə hər şey insan davranışı ilə bağlıdır. COP29 bilik və bacarıqların əhəmiyyətini anlamaq və insanların münasibətlərinin gələcəyin formalaşmasında necə rol oynadığını qəbul etmək üçün heyrətamiz bir fürsətdir. Qısamüddətli olaraq, insanları yaşıl texnologiyalarla təchiz etmək, iqlimin yumşaldılması və uyğunlaşması üçün alətlərə dair maarifləndirmək lazımdır. Uzunmüddətli perspektivdə isə biz insan davranışına diqqət yetirməli və insanlara sabahın dünyasını formalaşdırmaqda fəal iştirak etmək imkanı verməliyik.

- Son iki onillikdə müxtəlif qiymətləndirmələr apardığımız üçün, mövcud mənzərəyə və bu məsələyə yanaşma baxımından 90-cı illərin əvvəllərindən nə qədər irəliləmiş oldu?

Andreas Şleyxer

"COP29-un məqsədi global ölçülər yaratmaqdır. Bu, OECD-PISA müqayisələrinə əsaslanaraq, dünyada harada olduğumuzu ölçmək üçün bir çərçivə təmin edəcək.

İş dünyası ilə təhsil dünyası arasındakı əlaqələri möhkəmləndirmək və iqlim dəyişikliyinə qarşı əməkdaşlığı artırmaq vacibdir.

COP29 bilik və bacarıqların əhəmiyyətini anlamaq və insanların münasibətlərinin gələcəyin formalaşmasında necə rol oynadığını qəbul etmək üçün heyrətamiz bir fürsətdir.

Azərbaycan təhsildəki çətinlikləri yaxşı anlayan və buna görə çoxlu təşəbbüslər və hərəkətlər edən bir ölkədir.

Azərbaycanın bütün çətinliklərinə baxmayaraq, irəliləyiş üçün ölçülər yaratmağa hazır olması bu ölkənin inkişaf yolunda olduğu faktını göstərir".

etdik? Ekoloji problem və iqlim savadlığı məsələsində biz daha yaxşı vəziyyətdəyikmi?

- Əminliklə deyə bilərik ki, biz irəliləmişik, amma hələ də görüləcək çox iş var. Məsələn, Misal üçün, Vyetnam kimi bir ölkəyə baxa bilərsiniz. İndi o səviyyəyə çatıb ki, bir çox yüksək performans göstərən Avropa ölkələri ilə müqayisə oluna bilər. Estoniya, Portuqaliya və bəzi Şərqi Asiya ölkələri də bu qrupda yer alır. Koreya və Çinin bəzi bölgələrinə baxdıqda isə, böyük irəliləyişlərə rast gəlirik. Bu, məni nikbin edir və bu irəliləyişlərin əldə edilə bilən məqsədlər olduğunu göstərir.

Lakin əgər mənim fikrimi soruşsanız, orta hesabla, bəzi ölkələr son illərdə irəliləyiş göstərmişdən çox geri gediblər. Buna görə də, görüləcək çox iş var.

- Bəs konkret olaraq bu region, xüsusən də daha geniş Mərkəzi Asiya regionu haqqında nə demək olar? Təkcə Cənubi Qafqazı deyil, həm də bəş Mərkəzi Asiya ölkəsini əhatə edən bu regionda, iki gün əvvəl iştirak etdiyim tədbirdə, inkişaf etməkdə olan və dənizə çıxışı olmayan ölkələrə dair xüsusi problemlər müzakirə olundu. Bu regionda qarşılaşılan problemlər, Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstanın birgə əməkdaşlıq etməsinə tələb edir, çünki ekoloji məsələlər və su məsələləri dövlətlərarası sərhədləri tanımır. Məsələn, bu ölkələrin şirin su təchizatı ilə bağlı böyük çətinlikləri var və bu məsələlər regionlararası əməkdaşlıq tələb edir. Xüsusilə Azərbaycandan kənarında bu region haqqında fikirləriniz necədir?

- Bölgəyə baxdıqda, burada hələ də çox böyük bir bacarıq

boşluğu olduğunu görürük. Bütün ölkələr hərəkətdədir və irəliləməyə istəyirlər. Azərbaycan təhsildəki çətinlikləri yaxşı anlayan və buna görə çoxlu təşəbbüslər və hərəkətlər edən bir ölkədir. Azərbaycanın bütün çətinliklərinə baxmayaraq, irəliləyiş üçün ölçülər yaratmağa hazır olması bu ölkənin inkişaf yolunda olduğu faktını göstərir.

Lakin təhsilin keçmişini ilə indiki vəziyyəti arasında böyük bir uçurum mövcuddur. Bu, əsasən nəzəri biliklərin toplanması ilə bağlı olub, insanların bu bilikləri praktikada tətbiq etmə qabiliyyəti məhdu olub. Bu dünya artıq yalnız bildiklərinizə görə sizi mükəffatlandırmır, dünya sizi bildiklərinizlə nələrdə bildiyinizə görə qiymətləndirir. Mən düşünürəm ki, bu istiqamətdə müəyyən irəliləyişlər var, amma bütün regionda hələ çox uzun bir yol var. Bu vəziyyət təkcə Qafqaz regionu üçün deyil, digər bölgələr üçün də doğrudur. Ətrafda ərəb ölkələri də var və dünyanın ehtiyac duyduğu ilə cari təhsilin təmin etdikləri arasında əlaqəni kəsən oxşar problemlər mövcuddur.

- Maraqlıdır, bunu dedikdə, COP29-da, xüsusilə ilk gün ərzində çox alovlu çıxışlar eşitdik. Əsas məruzəçi vurğuladı ki, biz təcili olaraq hərəkət etməliyik. Lakin bəzi insanlar bu təcillik hissinin nəticədə həyata keçirilə biləcək, real hərəkətə çevrilib-çevrilməyəcəyini sual altına alırlar. Eyni zamanda keçid olmalıdır: nəzəri biliklərdən praktik biliyə doğru bir dönüş yaşanmalıdır. Biz çox ümid edirik ki, konfransın sonunda bu mühüm inkişaf və amillər haqqında daha yaxşı bir əhvali-nühiyə ilə çıxış edəcəyik.